

ผลของโปรแกรมการพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา The Results of Competence in Counseling Development Program for Youth Counselors

จันทิมา ทอดสนนิต (Juntima Todsanit)*

จันทนา กล่อมจิต (Chantana Klomjit, Ph.D.)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา และ 2) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการให้คำปรึกษาของนักเรียนที่เข้าร่วม และที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษากลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง จังหวัดขอนแก่นที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ที่มีความสนใจ มีจิตอาสาที่จะเป็นเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 แบบประเมินทักษะในการให้คำปรึกษา มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 และโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 16 โปรแกรม ๆ ละประมาณ 45-50 นาที สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Wilcoxon Signed – Rank Test และ The Mann – Whitney U Test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภายหลังการทดลองเพื่อนที่ปรึกษา มีคะแนนความสามารถในการให้คำปรึกษา สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) ภายหลังการทดลองเพื่อนที่ปรึกษา มีคะแนนทักษะในการให้คำปรึกษา สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

Abstract

The objectives of this Quasi-Experimental Research were; 1) To compare the effect of the competence in counseling program of Youth Counselors, and 2) To compare competence in counseling score of students who participated in competence in counseling development program of Youth Counselors. The target group was Matayomsuksa 2 students from a secondary in Wat Klang Municipality School, Khon Kaen Province. They volunteered to participate in the experimental during the first semester of academic year 2010. The quality of being Youth Counselor as follow; 1) Public mind and voluntary and sincere to be a Youth Counselor of 30 students.

The devices using in this study were; 1) Competence in Counseling of Youth Counselors test with reliability coefficient 0.73 2) The assessment of counseling skills with reliability coefficient 0.79 3) Competence in counseling development program of Youth Counselors ,and take for 16 times of this study each session 45-50 minutes.

The collected data was analyzed by The Wilcoxon Sign Match Paired Signed-Rank Test and the Mann-Whitney U Test. The research findings found that for the post-test, 1) after the experiment, the score of competence higher than the experiment at the .01 level and 2) after the experiment, the score of counseling skills than before the experimental at the .01 level.

คำสำคัญ: เพื่อนที่ปรึกษา, การให้คำปรึกษา

Keywords: Youth Counselors, Counseling

* นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การสื่อสาร ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ ค่านิยม ของคนในสังคม (มัลลวีร์ อุดลวัฒน์ศิริ, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ที่ตระหนักถึงผลกระทบต่อเยาวชนของชาติ ทั้งในเรื่อง ปัญหาสุขภาพจิต การล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพ การกลั่นแกล้ง รังแก ความรุนแรงและการทารุณกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น จึงเป็นภาระสำคัญของสถานศึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและสร้างภูมิคุ้มกันปกป้องส่งเสริมที่จะเกิดขึ้น ผลจากการสำรวจข้อมูลจากศูนย์วิจัยกรุงเทพ สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (สุนิสา ประวิชัย, 2552) พบว่าที่พึงของวัยรุ่นในยามมีความทุกข์ คือ เพื่อนเป็นอันดับแรก ร้อยละ 30.9 รองลงมาคือ พ่อแม่ ร้อยละ 23.0 ตนเอง ร้อยละ 20.5 ญาติพี่น้อง ร้อยละ 7.0 อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 4.8 ครู/อาจารย์ ร้อยละ 4.1 ตามลำดับ ดังนั้นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหายาวชนได้ คือ การพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะเป็นเพื่อนที่ปรึกษา (Youth Counselors) เพราะเพื่อนเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับเยาวชนเป็นที่พึ่งทางใจและอยู่ในวัยเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน บรรยากาศของความเป็นเพื่อน จะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทัศนคติด้วยกันในกลุ่ม รุนราวคราวเดียวกันมีอะไรที่คล้ายกันสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพ ได้ดีกว่าวัยต่างกัน การให้คำปรึกษาโดยเพื่อนนั้นยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์สังคม และทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เพราะการให้คำปรึกษา เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตด้านจิตใจภายในของบุคคล เช่น การรับรู้ ความรู้สึก เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความหวัง ความกลัวและความมุ่งหวังต่าง ๆ และเป็นกระบวนการให้บุคคลได้สำรวจและค้นพบตนเอง สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545) ที่ให้ความสำคัญของเพื่อนที่ปรึกษาว่าโครงการเพื่อนที่ปรึกษาเป็นโครงการที่สำคัญในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) จึงได้จัดโครงการอบรมเพื่อนที่ปรึกษาขึ้น เพื่อเสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดี ให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมรอบตัวซึ่งนับวันจะมีความเสี่ยงมากขึ้น อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและสังคม จากการศึกษาข้อมูลสุขภาพเด็กและเยาวชนจาก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ยังพบอีกว่า บทบาทของเพื่อนที่มีต่อเด็กและเยาวชนนั้นสูงมาก เด็กใช้เวลาอยู่กับเพื่อนมากกว่าการใช้เวลาในการอ่านหนังสือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเล็งเห็นว่าการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน คือการสร้างให้ตัวเด็กและเยาวชนเป็นเพื่อนที่ปรึกษาด้วยตนเอง

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาหลักสูตรจัดการอบรมเพื่อนที่ปรึกษา (YC -Youth Counselors) ให้สมบูรณมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการวิเคราะห์ผลจากการอบรมเพื่อนที่ปรึกษา (YC -Youth Counselors) และประชุมกลุ่ม (Focus group) เพื่อหาข้อสรุปและนำสิ่งที่ได้จากการสังเคราะห์หลักสูตรการอบรมเพื่อนที่ปรึกษา (YC -Youth Counselors) ดังกล่าวแล้วนำผลมาพัฒนาโปรแกรมการอบรมเพื่อนที่ปรึกษา เพื่อพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการนี้ ได้แก่ ครูแนะแนว นักเรียน ผู้บริหารโดยผู้วิจัย ได้มีโอกาสศึกษาหลักสูตรการอบรมเพื่อนที่ปรึกษา และเป็นวิทยากรจัดอบรมพัฒนานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาของโรงเรียนเทศบาลวัดกลาง จำนวน 80 คน วันที่ 11-13 กันยายน 2551 ในฐานะครูแนะแนวและจากการได้ร่วมเป็นวิทยากรอบรมโครงการการฝึกทักษะการให้คำปรึกษาให้กับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาของโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 จำนวน 100 คน วันที่ 9-11 ธันวาคม 2551 โรงเรียนขามแก่นนคร จำนวน 150 คน วันที่ 17-19 มีนาคม 2552 และ โรงเรียนจตุรมิตร วิทยาคาร จำนวน 80 คน วันที่ 4-6 เมษายน 2552 โดยการนำหลักสูตรจัดการอบรมเพื่อนที่ปรึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) มาใช้ในการจัดอบรมจากการติดตามรายงานสรุปผลการอบรมของสถานศึกษา ดังกล่าวพบข้อเสนอแนะจากการอบรมที่น่าสนใจดังนี้ ประเด็นที่หนึ่งระยะเวลาในการฝึกอบรมน้อยเกินไป และควรเพิ่มความรู้อะกัษะการให้คำปรึกษามากขึ้น จากการติดตามการปฏิบัติงานของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในโรงเรียนพบว่ายังขาดทักษะของการสื่อสารทางบวก ประเด็นที่สองหลังการอบรมผู้เข้ารับการอบรมต้องการเวลาฝึกเพิ่มเติมก่อนนำไปปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนี้ผู้เข้าอบรมยังต้องการพัฒนาคุณลักษณะที่จำเป็นเพิ่มเติม เช่น เทคนิคการสร้างสัมพันธ์ภาพ เทคนิคในการเลือกใช้ประโยค คำพูด ที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ (พัชริน วรรณชัย, 2552) จากผลการประเมินในการอบรมที่

ผ่านมาดังกล่าวผู้วิจัยจึงนำข้อเสนอแนะนำมาปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา เพื่อให้เพื่อนที่ปรึกษาที่ผ่านการอบรมสามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือเพื่อนต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาเพื่อนที่ปรึกษา ที่กล่าวมาแล้วนั้นมีความสอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานแนะแนวในสถานศึกษาของผู้วิจัย ซึ่งครูแนะแนวมีภาระงานมากและเชื่อว่าการพัฒนาเพื่อนที่ปรึกษาสามารถช่วยให้งานให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพจริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการให้คำปรึกษาของนักเรียนที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษามีคะแนนความสามารถในการให้คำปรึกษาสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษามีคะแนนความสามารถในการให้คำปรึกษาสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research)

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และคัดเลือกจากผู้ที่มีความสนใจ มีจิตอาสาที่จะเป็นเพื่อนที่ปรึกษา จำนวน 80 คน แล้วคัดเลือกให้เหลือ 30 คน สุ่มเข้ากลุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดความรู้ในการให้คำปรึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจพื้นฐานของการให้คำปรึกษา ประกอบด้วย ความหมายและความสำคัญในการให้คำปรึกษา หลักการในการให้คำปรึกษา ทักษะในการให้คำปรึกษา กระบวนการและขั้นตอนในการให้คำปรึกษา คุณสมบัติและจรรยาบรรณในการให้คำปรึกษา ลักษณะเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73

2. แบบประเมินทักษะในการให้คำปรึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาจากภัสราพร กินจะโปะ (2547) เพื่อวัดความสามารถในการให้คำปรึกษา ในทักษะที่จำเป็นพื้นฐาน ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการถาม ทักษะการทวนความ ทักษะการให้กำลังใจ และทักษะการชี้ผลที่ตามมา ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Likert) 5 ระดับ ประกอบด้วย จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79

3. โปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาจากหลักสูตรพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2550) จำนวน 16 โปรแกรม ๆ ละประมาณ 45-50 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนความรู้ในการให้คำปรึกษาก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนทักษะการให้คำปรึกษาก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความรู้ในการให้คำปรึกษาก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง ด้วย The Wilcoxon Signed – Rank Test
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทักษะในการให้คำปรึกษาก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง ด้วย The Wilcoxon Signed – Rank Test
5. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความรู้ในการให้คำปรึกษาหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วย The Mann – Whitney U Test

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทักษะในการให้คำปรึกษาหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วย The Mann - Whitney U Test

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษามีคะแนนความสามารถในการให้คำปรึกษาสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษามีคะแนนความสามารถในการให้คำปรึกษาสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ตามสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษามีคะแนนความสามารถในการให้คำปรึกษาสูงกว่าก่อนการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา มีคะแนนความสามารถในการให้คำปรึกษาสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา สามารถพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษาให้สูงขึ้นได้ ซึ่งคะแนนความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ จากการสังเกตของผู้วิจัยที่เป็นผู้ดำเนินการอบรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษาให้กับกลุ่มทดลอง ในระหว่างดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อนที่ปรึกษาจึงมีโอกาสได้นำความรู้ไปใช้ในการฝึกปฏิบัติควบคู่กันไป การที่เพื่อนที่ปรึกษาได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมกลุ่ม ทำให้มีโอกาสได้เรียนรู้และรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ซึ่งมีมุมมองแตกต่างออกไป และเกิดการพัฒนาโดยการนำความคิดเห็นของเพื่อนแต่ละคนมาวิเคราะห์และสรุปร่วมกัน ผ่านการฝึกปฏิบัติจริง ทั้งในการให้คำปรึกษาภายในกลุ่มด้วยกันและจากการศึกษาจาก

ตัวแบบในการแสดงบทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งช่วยให้เพื่อนที่ปรึกษาได้มีประสบการณ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริง ทำให้มีโอกาสนำความรู้ไปใช้ในการฝึกทักษะต่าง ๆ ก่อนนำไปปฏิบัติจริง ประกอบกับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษากลุ่มนี้มีจิตอาสา ต้องการนำประสบการณ์ไปใช้ในการให้คำปรึกษาเพื่อน จึงมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสราพร กินจะโปะ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาแก่นแก่นนำนักเรียนวัยรุ่นจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า แก่นนำนักเรียนวัยรุ่นที่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษามีความสามารถในการให้คำปรึกษาทั้งในด้านความรู้และทักษะในการให้คำปรึกษาเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษามีคะแนนความสามารถในการให้คำปรึกษาสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา

ผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา มีคะแนนการทดสอบดังนี้ 1) คะแนนความรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) คะแนนทักษะของนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพื่อนที่ปรึกษากลุ่มทดลองมีโอกาสได้รับความรู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการให้คำปรึกษา และแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษาสามารถพัฒนาเพื่อนที่ปรึกษาที่เข้าร่วมอบรมได้ เนื่องจากในการฝึกทักษะนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง กล่าวคือ ให้เพื่อนที่ปรึกษาเกิดความเข้าใจในทักษะ และสามารถใช้ทักษะในการสื่อสารออกมาตามศักยภาพของตนเอง โดยเพื่อนที่ปรึกษามีการสื่อสารออกมาในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้การให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างการให้คำปรึกษานั้นยังมีผลต่อการพัฒนาตนเองของเพื่อนที่ปรึกษาในการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นและการเข้าใจถึงความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา ดังเช่นเพื่อนที่ปรึกษาคนหนึ่งกล่าวถึงตนเองในระหว่างการปรึกษาว่าตนเองรู้สึกถึงความน้อยใจของเพื่อนที่มาดูถูกตนเองทำให้เพื่อนที่ปรึกษาสามารถเข้าใจถึงความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา

ณ ขณะปัจจุบันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักขณา สรวิวัฒน์ (2552) กล่าวว่า เทคนิคการพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษา คือ การสังเกตจากการสาธิต การใช้บทบาทสมมติ และการลงมือปฏิบัติ นั้นเป็นวิธีที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพราะ ทั้งนี้เนื่องมาจากการสังเกตหากมีการจดจำจะทำให้เพื่อนที่ปรึกษาสามารถนำสิ่งที่สังเกตได้ไปสัมพันธ์กับการเรียนรู้อื่น ๆ มากขึ้น จนทำให้สามารถเกิดการพัฒนาระบบการสรุปอ้างอิงไปสู่สถานการณ์ใหม่ได้ กล่าวคือ สามารถนำทักษะและกระบวนการ ที่ได้จากการอบรมการให้คำปรึกษาไปใช้ในการตอบสนองต่อผู้รับคำปรึกษาอย่างสอดคล้องและเหมาะสม รวมถึงยังสามารถนำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมได้ด้วย ในขั้นตอนของการลงมือปฏิบัติที่มีการให้ข้อมูลป้อนกลับในการอบรมทักษะระหว่างเพื่อนที่ปรึกษาและผู้สังเกตการณ์ ผลจากการบันทึกและจากการสัมภาษณ์พบว่า เพื่อนที่ปรึกษานำข้อมูลที่ได้จากผู้สังเกตการณ์มาปรับปรุงเพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งเพื่อนที่ปรึกษาได้ลดการถามลง มีการฟังและการตอบรับจากการฟัง โดยจากผลดังกล่าวเป็นการแสดงถึงการรู้ความสามารถและขีดจำกัดของตนเอง และใช้ศักยภาพในการพัฒนาพฤติกรรมตนเองเพื่อสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 คู่มือการบริหารการแนะแนว**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พัชริน วรรณชัย. (2552). **รายงานสรุปผลการอบรมพัฒนาเพื่อนที่ปรึกษา**. ขอนแก่น: โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ.
- ภัสราพร กินจะโปะ. (2547). **การพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาแก่แกนนำนักเรียนวัยรุ่น จังหวัดนครราชสีมา**. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มัลลวีร์ อุดลวิวัฒน์ศิริ. (2552). **เทคนิคการให้คำปรึกษา: การนำไปใช้**. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2552). **การแนะแนวเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุนิสา ประวิชัย. (2552). **บทความวิชาการสถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ**. ค้นเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2552. จาก

<http://research.bu.ac.th/extra/article018.html>

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

โปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษาเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์จริง และจากการฝึกปฏิบัติจริงจากการเข้าร่วมทำกิจกรรมและยังสามารถใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้นำโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษา มาใช้ในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำเอาโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษาไปปรับใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ได้ เช่น กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนประถมศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา เป็นต้น เพราะโปรแกรมพัฒนาความสามารถในการให้คำปรึกษาของเพื่อนที่ปรึกษาเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์จริง และจากการฝึกปฏิบัติจริงจากการเข้าร่วมทำกิจกรรมและยังสามารถใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้
2. ควรมีการติดตามผลระยะยาวภายหลังการฝึกอบรมถึงความคงทน (Retention) ว่าเพื่อนที่ปรึกษาที่ได้รับอบรมในการให้คำปรึกษามีความรู้และทักษะในการให้คำปรึกษาเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ภายหลังการอบรมไปแล้ว 3 เดือน หรือ 6 เดือน